PEVALEK VLADIMIR

HRVATSKI BOŽIĆNI NARODNI OBIČAJI

IGROKAZ ZA DJECU U DVA ČINA
SA PROLOGOM, PJEVANJEM I ŽIVOM SLIKOM.

PEVALEK VLADIMIR

HRVATSKI BOŽIĆNI NARODNI OBIČAJI

IGROKAZ ZA DJECU U DVA ČINA
SA PROLOGOM, PJEVANJEM I ŽIVOM SLIKOM.

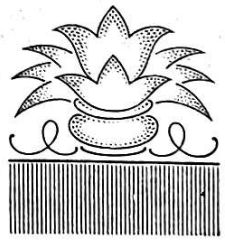

ZAGREB 1930.
TISKARA ZVONIMIR PEĆNJAK

Posvećeno

našoj mladeži.

OSOBE:

BAKA
DJED
MARKO, sin njihov
SNAŠA, žena Markova
MARA } djeca Markova i snašina
IVO }
POLAŽAJNIK
JURE
PRVA DJEVOJKA
DRUGA DJEVOJKA
ISUS

Narod, momci, djevojke, zvjezdaši, pastiri kod jaslica. Radnja se zbiva na badnjak u večer u jednoj seoskoj kući i poslije polnoćke pred crkvom.

Slika iz I. čina 7. prizora, „Hrvatski božićni narodni običaji"

PROLOG.

Naš je narod okitio slavu Božićnu raznim svojim običajima. Gotovo svaki kraj, svako selo, a moglo bi se reći i svaka kuća ima svoje običaje, kojima slavi Badnju večer i Spasiteljevo rođenje. Nekoliko ovakovih naših narodnih običaja prikazat ćemo sada i Vama i molimo Vas, da ih mirno i pozorno pratite, jer glasovi su naši slabi, a konačno da ih i prigrlite, kako ih je i narod naš prigrlio.

ČIN I.

(Seljačka soba. S lijeve strane vrata, kroz koja se ulazi u sobu iz dvorišta. Straga dva prozora. S desne strane uz zid naslonjen banak, nad kojim visi kotao ili je postavljen tronog. Do banka polica s tanjurima, čuturicama i drugim stvarima. U sredini sobe bliže prozorima stol, oko kojega je poredano šest stolaca. Do vratiju u kutu preslisa i vreteno.)

PRIZOR 1.

(Baka i snaša.)

Baka: (Stoji na donjem kraju stola i zaposlena je razvlačenjem mlinaca). No hvala Bogu!, zamalo pa će i mlinci biti gotovi. Ne za dugo, spustit će se mrak i doći će tako željno iščekivana sveta noć. Treba se požuriti, da bude do tada sav posao obavljen, da se s mirom može dočekati rodjenje Spasa.

Snaša: (Zaposlena čišćenjem i redenjem stvari na polici baki). Jest! Jest! S mirom i čista srca. Zato smo se i naradile

ovih dana. Alaj je bilo tu spremanja i redjenja, jer sve treba da je u kući čisto i uredno i time dolično spremljeno za doček Velikoga Gosta, koji nam ima danas o ponoći doći u kuću.

Baka: (Zamišljena). E, nekada je bilo još i više posla. Kad sam ja bila mlada, postojale su jošte zadruge. Bilo je u takim zadrugama čeljadi, koje se nije čitave godine svraćalo u kuću, već je svatko vršio svoj posao na salašu. No na badnjak skupili bi se svi u kuću, da u pobožnom razgovoru i uz pjevanje lijepih naših narodnih božićnih pjesmica, dočekaju ponoć.

Snaša: (Prestane raditi, živo baki). No i Marko će se danas umoriti! Već od rana jutra radi i čisti staje i pojate. Treba samo pogledati kako je na drvniku poslagao drva i očistio dvorište, da je upravo sada ugodno proći njime. (Zaneseno) Oh!, kako danas sve oko nas odiše nekim zasebnim mirisom i sve stvari oko nas kano da poprimaju neki svetački i tako nam mili izgled. I taj zrak oko nas, kao da poigrava od veselja, a u grudima našima, kano da se pobudjuje neka neslućena žudnja za nečim velikim i lijepim.

Baka: I treba tako! Od davnine slavi naš narod u velike Božić i slavu njegovu okitio je nizom raznih lijepih običaja, kano niti jedan narod na svijetu.

Snaša: (Zaposlena čišćenjem sobe). Da! Da! I ne veli naš narod uzalud: „*Čast svima svecima, no Božiću svaka slava i dika.*"

Baka: (Zamišljena). Mislim, a i kladila bih se, da danas nema kuće u našega naroda, u kojoj nije za Božić priredjeno sve ono, što im je najboljega ove godine urodilo. (Življe). *Bog je dao i Bogu u čast se to priredjuje.*

Snaša: (Živo). I mi smo, nadam se, dostojno se priredili za taj veliki dan. Najbolje jabuke, orahe, suhe šljive spremili smo za Božić. Od najfinija brašna ispekli smo kruh i kolače, a zamijesili smo i dobru *badnjaču.* Marko je pak spremio najbolju rakiju i najčišći med, da može načiniti medenu rakiju. (Metne badnjaču na stol pred baku).

Baka: (Prima badnjaču u ruke i ogleda je). Ova Ti valja! Kako si samo lijepo opremila tu badnjaču. Taj će kolač, kojega mi zovemo *badnjačom* i u koji si Ti umijesila nekoliko dinara, stajati na stolu za ručkom i večerom, te će u njega zataknute tri svijeće (zatiće svijeće u kolač) goriti za čitavo vrijeme jela.

Snaša: (Uzima badnjaču sa stola i meće je natrag na policu). A kad prodju blagdani, darivat ćemo tim kolačem prvoga prosjaka koji dodje k nama.

Baka: (Živo). A na *pečenicu* kano da si zaboravila?! Koji zalogaj pečenice pojest ćemo svaki dan prije jela u jutro, podne i večer.

Snaša: Ta kako bi na pečenicu zaboravila, kad je imamo, hvala Bogu, lijepu i veliku. Još u proljeće odvojio je naš djed najljepše prase od drugih svinja i odredio ga za božićnu pečenicu. Posebno ga hranio i vlastitom rukom danas na ražnju ispekao.

Baka: Od davnine je običaj u našega naroda, da ima za Božić pečenicu. Obično se za pečenicu uzima *nazimče* t. j. prase, koje je još prošle zime došlo na svijet.

Snaša: Kožunovi zaklali su čak i nazimče od dvije godine.

Baka: E u njih je puno čeljadi u kući. A pečenica treba da traje do sv. Tri Kralja i njome će se ponuditi svakog posjetnika i gosta, koji tih dana dodje u kuću.

Snaša: (turobno). No znam, da ima i takove sirotinje, koja na žalost ne će imati pečenice.

Baka: Mislim, da i nema u našega naroda takove sirotinje, koja ne bi na današnji dan ispekla makar kakovu pečenicu. Ako nema prase, a to će zaklati ovcu, a posve siromašni puru.

Snaša: Pečenica se kolje ili tuče dan prije badnjaka. Zato je taj dan nazvao naš narod „Tucin dan". Vele, da ne valja na taj dan tući djecu, jer će dobiti čirove po tijelu.

Baka: Ha! Ha! Vidiš li domišljatosti i umnosti u našega naroda. Vele, da ne valja na Tucin dan tući djecu. Da! Istina je to! No djeca treba da su na taj dan, kao i uvijeke, dobra i poslušna i da ne srde svoje roditelje, već da se svom mišlju i svim srcem i oni predaju poslu odredjenom za taj veliki blagdan.

PRIZOR 2.

(Prijašnji, te Mara i Ivo)

(U sobu unidju veselo i zažarena lica Mara i Ivo. Mara drži u ruci iz papira načinjena šarena goluba, kojega skriva iza ledja).

Mara i Ivo: Hvaljen Isus i Marija.

Baka i snaša: Amen, uvijeke djeco.

Snaša: A gdje ste bili do sada, djeco?

Mara: Evo majko, oprašila sam i uredila sobu. Sve stvari, koje nećemo upotrebljavati preko blagdana spremila sam i svete slike okitila borovim grančicama.

Ivo: Ja sam pak pomogao ocu očistiti konje i krave. Poslije toga bacio im je otac obiljnije bolju hranu. Stelja je pod njima čista i svježa. Očistili smo hamove, plug i sve ostalo orudje i sve lijepo spremili i u red stavili u pojatu. Otac veli, da se preko blagdana neće prezati niti kuda voziti, a mirovat će i svi teški ratarski poslovi.

Mara: No i ja sam obilnije nahranila guske i kokoši. Neka i one znadu, da je danas veliki blagdan.

Baka: Dobro ste uradili, djeco! Sa životinjama treba danas obzirno postupati, jer vele, kada će se oglasiti o ponoći zvono s naše crkvice, koje će nas zvati na polnoćku, progovorit će ljudskim glasom u staji krave i konji; u kokošinjcu kokoši; u svinjcu svinje; u zapečku mačke i pred kućom naš kudrov.

Snaša: Kako ste pak s njima danas postupali, tako će o Vama i govoriti.

Mara: Nadamo se, da se ne će na nas potužiti. Mi medjutim ne mučimo nikada živctinje. (Življe). No mi smo i još nešto uradili!

Snaša i baka: A što takova?

Ivo: Načinili smo i lijepa šarena goluba, kojega ćemo objesiti o strop.

Mara: (pruža napred goluba). Evo pogledajte ga, kako je lijep i šaren.

Baka: (primi goluba i ogleda ga). Zaista je lijep! Bravo djeco! Baš mi je milo, da nijeste zaboravili načiniti goluba!

Snaša: (uzima goluba iz bakinih ruku). Da! Da! I to je jedan od mnogih naših narodnih običaja, da se na taj dan okiti soba visećim golubom, koji nas sjeća na Sv. Duha. On treba da ovih dana zavlada posve našim domom i mislima.

Ivo: A da li, bako, hoćemo li i mi okititi božićno drvce šećerom, kolačićima i onim staklenim kuglicama, koje sam vidio u gradu na Tominje, kada sam s ocem bio na sajmu?

Baka: Ne, sinko! To naš narod ne običaje raditi i to nije njegov običaj, koji ga obilježuje, da se time možemo razlikovati od drugih naroda, koji to rade. Gradjani su to poprimili baš od drugih naroda, a običaje svoga naroda su nažalost napustili.

Mara: (pljesne rukama). Ha! Pravo bako! Ne trebamo mi okićeno drvce. Baš mi je mio ovaj golub, kojega sam ja sa bracom napravila i okitila. Hajde, braco, objesi ga o strop, dok još nije djed i otac stigao.

(Ivo se popne na stolicu i vješa goluba o strop nad stolom).

Svi: (zagleđu se u goluba). Baš je lijep!

Ivo: Znatiželjan sam, kakovoga je goluba načinio susjedov. Joco. Baš ću sutra k njemu, da ga vidim.

Mara: I ja ću s Tobom, braco.

Snaša: Lakše, djeco! Sutra se, osim u crkvu, ne ide nikuda. Ta ove će nam noći doći u kuću veliki Gost, a znate i sami, da je nepristojno gosta ostaviti sama.

Mara: A tko će nam to doći u goste?

Baka: Doći će nam Bog, naš Spasitelj, u slici mala djeteta.

PRIZOR 3.
(Prijašnji i Marko).

(Na vratima pojavi se Marko s bičem, lemešem, hamom i kotaricom u ruci).

Marko: Hvaljen Bog! (Stane nasred sobe). Da li ste sve svršili u kući? Začas eto i djeda, da nas blagoslovi, a do tada treba da je sve spremljeno.

Snaša: Jesmo, Marko. A gle, napolju se već i mrak spušta.

Marko: Napolju je sve spremljeno. A za znak da su stali svi težački poslovi, donio sam evo u sobu bič, ham i lemeš od pluga. Stavit ću to ovamo pod stol, da tu stoji preko blagdana. U ovu sam pak kotaricu (pruža je baki) sasuo nekoliko zrna pšenice, ječma, raži i kukuruza.

Baka: (primivši kotaricu). I kotaricu metnut ćemo pod stol. Zrnje će to time postati blagoslovljeno, te će se u proljeće pomiješati s onim zrnjem, koje je spremljeno za sjetvu i donijet će obilniji plod.

PRIZOR 4.
(Prijašnji i djed).

(Na vratima pojavi se djed sa škropionicom u ruci na što svi kleknu).

Djed: Dobar Vam večer! (Škropi prisutne i po sobi sv. vodom). Mir Vama i cijeloj kući! Očuvale Vas ove svete kapljice od teških bolesti i drugih nepogoda, a dom ovaj od strašna požara i potresa.

Svi: Amen.

(Djed sada objesi škropionicu na zid i počne se ogledavati po sobi, dok svi ostali ustanu).

Djed: Vidim, da je sve lijepo čisto i uredno u sobi. Tako valja! A gle! i goluba ste već objesili. Lijepo djeco! Ta Vam valja! Svojom dobrotom i poslušnošću donašate samo blagoslov Božji na naš dom.

Ivo i Marica: Hvala djede! Želimo takovima i ostati.

Djed: (udarivši Marka po ramenu). A sada hajde, Marko, donesi u kuću slame, koja će nas sjećati na slamu u Betlehemskoj štalici, na koju je bio položen naš Spasitelj, a sam ću da donesem *badnjak* u kuću.

(Djed i Marko izađu napolje).

PRIZOR 5.
(Prijašnji bez Marka i djeda).

(Snaša i baka rede sada stol. Na stol metnu najprije unakrst slame, koju je snaša za čas donijela iz napolja, a na to pokriju

stol bijelim stolnjakom. Poslije toga meću na stol kotaricu s jabukama, orasima, suhim šljivama i tanjur s badnjačom, a poslažu i nekoliko tanjura. Djeca pak rede oko stola stolice, te za to vrijeme teče slijedeći razgovor).

Ivo: Seko, ja ne ću danas spavati u krevetu, već ću ležati na slami.

Mara: A borme i ja ću da se valjam po slami.

Baka: Pravo, djeco! I nije red, da se danas u krevetu spava, već svatko mlad i zdrav treba da spava na slami.

Snaša: Ta se slama na Stjepanovo iznaša iz kuće i meće se pod kvočke, da bolje nesu jaja, a povežu se njome i voćke, da bolje rode i da voće ne bude pušljivo.

PRIZOR 6.
(Prijašnji i Marko).

(U sobu stupi Marko, koji pod pazuhima nosi dva pregršta slame. Čim je Marko unišao u sobu, skoče do njega Ivo i Mara i počnu mu čupati slamu, te je rasipaju po podu. Marko kod toga kvoca kao kvočka „Kvo, kvo...", a djeca pijuću kao pilići „Pi, pi...". Marko obiđe tom slamom oko stola, te ostatak slame baci pod stol.)

PRIZOR 7.
(Prijašnji i djed).

(U sobu uniđe djed sa badnjakom i pet omanjih grančica. Badnjak je oveća cerova klada. Tom kladom uputi se djed do banka i metne je na vatru. Dok djed meće badnjak na vatru, skupe se svi oko banka, na što djed blagoslivlja badnjak i izgovara slijedeće riječi).

Djed: Kako se ove noći rodila svijetlost svijeta, koja nikada utrnuti ne će, tako neka i taj badnjak svojim plamsajem svijetli za vrijeme Božića i njegova svijetlost neka se za to vrijeme ne utrne. U znak pet rana Isusovih i tih pet badnjačića (baca na vatru pet grančica) neka izgore u slavu Božju.

Svi: Amen.

Mara: (koja se zagledala u badnjak). Gledaj, Ivo, kako lijepo gori badnjak.

Ivo: Da li, majko, da se mora paziti, da badnjak ne utrne?

Snaša: Jest, djeco, na to treba paziti. I ako gdje drugdje treba zapaliti vatru, to se ne smiju paliti žigice, već se žar ima uzeti od badnjaka.

Djed: Tako je! A samo uz malo pažnje, ovo drvo tako lako ne utrne. Cerova je to klada, koju sam jutros posjekao i dovezao iz šume.

Baka: A sada, ajde, sjedajmo k stolu.

(Svi sjednu oko stola. Na čelo stola djed, do njega Marko, do Marka baka, nadalje Mara i Ivo, a na dnu stola snaša).

Djed: (podbočivši se na stol tužno i zamišljeno). Još prošle godine zajedno sa susjedom svojim Jurom išao sam u šumu po badnjak, a tu svetu večer slavili bi u zajednici. No ove godine on se nešto rasrdio na nas radi neznatnoga nekakvog medjaša i traži kavgu.

Baka: Da! Da! I sin njegov dolazio nam u kuću uvijeke kao polažajnik, a ne znam tko će nam ove godine doći.

Marko: A ja sam se pak svraćao k njima kao polažajnik.

Snaša: A netko muški mora doći prvi u kuću; jer žensko nosi nesreću.

Djed: Doći će sin kuma Mate, koga sam danas sreo i zamolio, da nas obiđe.

Snaša: (djeci). Pazite, djeco, da se laktima ne naslanjate na stol. Mogli bi Vam od toga narasti čirovi

Ivo i Mara: (ogledaju laktove). Uistinu majko?

Baka: Doduše to se tako samo veli, da se zastraši djecu; jer nije pristojno tamo, gdje stariji sjede, da se djeca laktima naslanjaju na stol.

Snaša. A i zamrljat bi mogli time stolnjak, što im nebi na čast služilo pred odličnim Gostom, koji danas gostuje s nama kod stola.

Baka: (snaši). Ajde, snašo, povucimo slamku ispod stolnjaka, da vidimo u koje će lan biti dulji.

Snaša: Hoću, bako. (Obadvije vuku slamku).

Baka: E bome će Tvoj biti dulji. A i treba ti više predje od koje ćeš satkati ruho svojoj djeci.

PRIZOR 8.

(Prijašnji i polažajnik).

(U sobu uniđe polažajnik).

Polažajnik: Hvaljen Isus i Marija.

Svi: Amen na vijeke.

Marko: Evo nam polažajnika.

Snaša: (ustane i pruža stolicu polažajniku). Sjedi mirno, da nam kvočke budu mirno sjedile na jajima.

Polažajnik: (sjeda na stolicu). Sjest ću čvrsto.

Baka: Nemoj odviše čvrsto, jer bi nam kvočke mogle jaja zdrobiti.

(Snaša donese kobasicu, koju vješa polažajniku oko vrata, a na to zagrabi iz kotarice šakom zrnja i sipa ga po polažajniku).

Polažajnik: Kako se ovo zrnje sipa, tako Vam se legli pilići, pačići, guščići i purići.

(Polažajnik sada ustaje i pođe prema banku, na kojemu gori badnjak. Tu uzme vatralj i kreše o onu stranu badnjaka, koja gori, da od toga iskre vrcaju).

Polažajnik: Kako iskre lete iz toga badnjaka, tako Vam se pčele rojile, kobile ždrebile, krave telile, svinje prasile i ovce janjile.

(Snaša dariva sada polažajnika jabukama i kolačima, na što se čuje napolju zvonce).

Ivo i Mara: (pljesnuv rukama). Evo nam zvjezdara.

PRIZOR 9.

(Prijašnji i zvjezdari).

(U sobu unidje grupa dječaka. Jedan ili više njih drži u ruci od papira ili starog rešeta načinjenu zvijezdu, u kojoj se nalazi slika Betlehemske štalice. Sliku rasvetljivaju zapaljene svijećice. Osim toga zvijezde mogu biti okićene zlatnim orasima i malim zvijezdicama).

Zvjezdari: Dobar Vam večer i Kristovo rodjenje.

Svi: I Vama tako.

(Zvjezdari stave se kod vratiju u polukrug, na što zapjevaju):

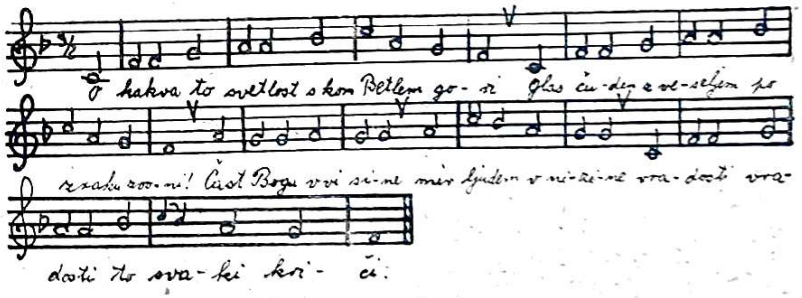

O kakva to svetlost
Kum Betlem gori?
Glas čuden veselja
Po zraku zvoni!
Čast Bogu visine
Mir ljudem v nizine
V radosti, v radosti, to svaki kriči.

Jen starec vu štali
Naslonjen stoji,
Med oslom i volom
Detešce leži.
Mati ga odeva,
Ter milo popeva:
O Jezuš, o Jezuš, predragi moj sin.

Ki nebu i zemlu
Na lasu drži,
Koj za nas golotu
I zimu trpi,
Dare mu nosite,
Milošću sprosite,
To dete, to dete svim dare deli.

Za putra i meda
Naj Filip skrbi;
Po sira i mleka
Naj Štefek drči;
Po platno Katica,
Po cvjetje Barica,
To malom, malomu Jezušu naj bu.

Dva bela goluba
Naj Janica da;
Po ribe i rake
Naj skoči ko zna.
Ti Jelo purana,
Ti Maro daj lana,
To malom, malomu Jezušu naj bu.

A Miško pastirom
Naj rakije da,
A počem i kakva
On najbolje zna.
Pogaču naj speče,
Svakomu naj reče,
To malom, malomu Jezušu naj bu.

Ivanec pijanec
Naj duže ne spi,
Za osla i vola
Naj seno skrbi;
Kaj brže i bole
Naj janjce zakole
To malom, malomu Jezušu naj bu.

Ti Janko šantavi
Na straže buš stal,
Da mali naš Jezuš
Na miru bu spal.
Po lehko brdoči,
Kak v dnevu tak v noči,
Ter pasku, ter pasku na dete imaj.

Ti Bartol grbavi
Vu trsje šetuj,
Ti stari Gjurina
Ovčicu daruj.
Kaj goder imamo,
Vidimo i znamo,
To malom, malomu Jezušu naj bu.

Ti gluhi Jožina
Vu piščal pišči,
Ti mudri Jendrina
U dude sviri,
Svirajte sve note,
Rožete sve tote,
Da slava, da slava Jezušu naj bu.

A Jezuš pak srce
Najrajši ima;
Ko mu ga daruje
Rad mu ga prima,
Dare mu nosite,
Milošću sprosite,
To dete, to dete svim dare deli.

(Kad zvjezdari pjevaju zadnju kiticu, čuje se iz daljine zvono sa crkvice, koje poziva na polnoćku).

Djed: A sada, djeco, spremajmo se na ponoćku.

Zastor.

Slika iz II. čina 4. prizora igrokaza „Hrvatski božićni narodni običaji".

ČIN II.

(Dok se još nije zastor digao, čuje se sviranje orgulja, a uz orgulje pjevanje naroda „Narodil se Kralj nebeski..." Kod pjevanja kitice „Daj nam Bog zdravlje..." zastor se polako otvori i pokaže prostor pred crkvom. S lijeve strane vidi se glavni ulaz u crkvu, a do ulaza veliki crkveni prozor, kroz koji se opaža, kako je crkva divno rasvjetljena. Na crkvenim vratima natiskan narod, koji nije mogao stati u crkvu, u kojoj se služi ponoćka. Narod pobožno pjeva. Kad je pjevanje dovršeno, narod polako ostavlja

crkvu, kod čega najprije poklekne i pobožno se prekrsti. Dok narod izlazi iz crkve, orguljaš preludira na orguljama kakav veseli preludij, po mogućnosti „*dudaš*")

Božićni dudaš iz Varaždina

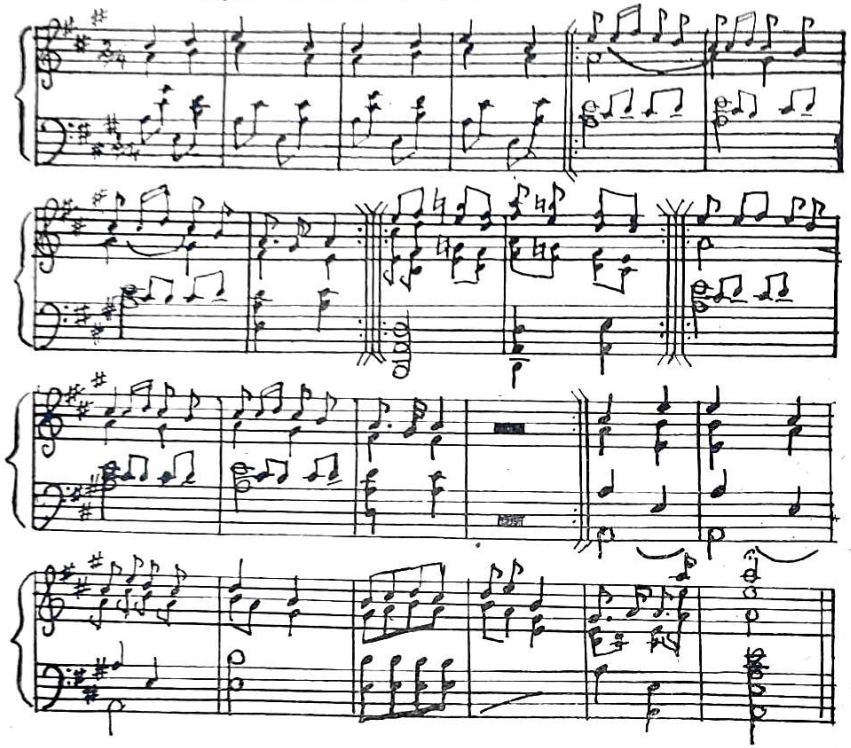

PRIZOR 1.

(Baka, djed, Marko, snaša, Ivo Mara, položajnik, Jure, narod, momci djevojke).

(Izišavši narod skupi se s desne strane pozornice i među sobom se pozdravlja:

Isus se rodi! — Amen.
Na zdravlje Ti bilo Kristovo rođenje! — I Tebi tako!
Čestit Ti Božić! — I Tebi i Tvojima!
U zdravlju Božićevao! — I Ti tako!)

PRIZOR 2.

(Prijašnji i prva djevojka).

(Iz crkve naglo izađe prva djevojka; brzo poklekne i prekrsti se i potrči nasred pozornice).

Prva djevojka: Žuri mi se kući, da preteknem seju; jer koju će baka danas prvu udariti kladom, ta će se i prije udati. (Pobjegne).

PRIZOR 3.

(Prijašnji bez prve djevojke).

Druga djevojka: (stupi napred) A ja ću pak sutra, kada zazvoni podne, stati nasred ceste i zagristi u jabuku. Dodje li mi u susret prvo muško čeljade, tada ću se ove godine udati, a dodje li mi u susret prvo žensko čeljade, tada se ne ću udati.

Marko: (prema polažajniku). A kuda se izgubio Tomo?

Polažajnik: Sigurno je pazio na vještice, pa je utekao kući, da ga ne uhvate.

Marko: Da! Da! Vele, da su se danas mogle raspoznati vještice kod ponoćke.

Polažajnik: Tko to želi postići, mora od sv. Lucije praviti drveni stolić, u kome ne smije biti željeza. Svaki dan mora na njemu načiniti po nešto tako, da ga konačno svrši na badnjak.

Djevojka: A kako može onda vidjeti vještice?

Marko: Postavi se na crkvena vrata i kada svećenik diže sv. hostiju, stane na taj stolić.

Djevojke: Pa što će onda vidjeti.

Polažajnik: Dok se sav svijet prignuo i bije se u prsa, vještice su okrenule glave od oltara i gledaju napolje.

Djevojke: Uh! Lijepa mi pogleda! Ima što i za vidjeti!

Marko: No mora odmah da i pobjegne, jer ako ga vještice uhvate, mogu mu strašno nauditi.

Polažajnik: Da bolje može pobjeći, sipa iza sebe proju i još koje sitno zrnje. Vještice ne mogu preko toga preći, već moraju to pokupiti. A kad je jednom prešao preko kućnog praga, tada vještice nad njim nemaju nikakove vlasti.

Djevojke: Ta to su samo priče. Ne vjerujemo mi u to. Hajde radje, da se uhvatimo u kolo. Davno ga već nijesmo zaigrali.

(Djevojke se uhvate u kolo, kod čega pjevaju na pr.)

Graničarsko kolo,
Tko te ne bi volo,
Okreće se lako,
Evo viš ovako,

Kolo igra Vasa
Alaj se talasa,
Okreće . . .

Kolo igra Jura,
Alaj se kotura,
Okreće . . .

Kolo igra Miško,
Alaj ide friško,
Okreće . . .

Djed: Gledaj, Marko, kako se naš susjed Jure nešto snuždio. Sam tamo stoji i turobno gleda preda se.

Marko: Nema većeg prijatelja od susjeda. Susjed sa susjedom treba uvijeke da živi u slozi i ljubavi.

Djed: Da! Da! Nezna se, gdje tko koga treba. A on je išao zavadit se s nama radi sitnice.

Marko: Zato je sada sam, a nekada smo zajedno sprovadjali ovu večer.

Djed: Idem do njega i pružit ću mu ruku pomirnicu. Ta danas u toj svetoj noći treba zaboraviti na sve mržnje, kada je Spasitelj donio nama svima Mir i Veselje. (Pristupi k Juri). Na čast Ti bilo Kristovo rodjenje!

Jure: I Tebi i kući Tvojoj. (Pruži mu ruku). Oprosti mi Krista radi.

Djed: Zaboravljeno je.

PRIZOR 3.
(Živa slika).

(Djed i Jure se zagrle. Kad su se zagrlili, iza njih rastvori se zastor i pokaže se živa slika. Svi kleknu i pobožno glede u živu sliku, u kojoj se vide jaslice. Do jaslica stoje Josip i Marija, a između njih mali Isus. S jedne i druge strane Isusa andjeli s palmama u ruci, a dolje pastiri, od kojih jedan drži u ruci jabuku, a drugi ovcu, preslicu, snopić pšenice itd., kojim darovima žele darivat Isusa).

Isus: (blagoslivljajući narod). Mir Vama.

(Andjeli zapjevaju tiho božićnu pjesmu: „Svim na zemlji mir, veselje . . .")

Zastor.